

МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

УДК 351.741

Олексій Федченко

ад'юнкт кафедри адміністративного права та організації адміністративної діяльності Академії управління МВС

ОРГАНІЗАЦІЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПАТРУЛЬНОЇ СЛУЖБИ ПОЛІЦІЇ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН ПОРІВНЯНО З РОБОТОЮ МІЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Проаналізовано питання організації діяльності патрульної служби поліції зарубіжних країн. Розглянуто структуру, правову основу діяльності та функцій патрульної служби поліції зарубіжних країн та МВС України, види, тактику функціонування та систему організації патрулювання, повноваження патрульного поліцейського та патрульного міліціонера.

Проанализирован вопрос организации деятельности патрульной службы полиции зарубежных стран. Рассмотрены структура, правовая основа деятельности и функций патрульной службы полиции зарубежных стран и МВД Украины, виды, тактика функционирования и система организации патрулирования, полномочия патрульного полицейского и патрульного милиционера.

The question of organization of activity of patrol service to the police of foreign countries is analysed. The question of structure is considered, legal framework of activity and functions of patrol service to the police of foreign countries and MIA of Ukraine, kinds, tactic of functioning and system of organization of patrolling, plenary powers of patrol constabulary and patrol militiaman.

Ключові слова: *патрульна служба, поліцейський, активний метод патрулювання, громадський порядок, громадська безпека, забезпечення громадської безпеки.*

Ключевые слова: *патрульная служба, полицейский, активный метод патрулирования, общественный порядок, общественная безопасность, обеспечение общественной безопасности.*

Keywords: *patrolling services, police officer, active manner of police, public order, public security, safeguarding of public security.*

На етапі становлення України як демократичної та правової держави нові державотворчі процеси потребують перебудови і значного підвищення рівня ефективності та якості діяльності правоохоронних органів. У першу чергу ці вимоги стосуються міліції – найчисленнішого загону правоохоронців, оскільки виконання нею завдань пов'язане передусім з реалізацією низки принципів, що ґрунтуються на визнанні загальнолюдських цінностей: гідного ставлення до особи, посилення охорони прав та свобод громадян, різних форм власності та інших пріоритетів правового, демократичного суспільства, визначених Конституцією України.

Успішне виконання цих завдань неможливе без урахування найкращих зразків як попереднього вітчизняного, так і нинішнього закордонного досвіду.

З цією метою вважаємо за необхідне розглянути питання організації діяльності патрульної служби поліції зарубіжних країн порівняно з роботою міліції України, а саме з діяльністю патрульної служби міліції у складі Департаменту громадської безпеки МВС України. Така необхідність обумовлена наявністю лише Тимчасового положення про підрозділи патрульної служби, яким визначено основні її організаційно-правові засади діяльності та інші положення, що є значною прогалиною у нормативному забезпеченні діяльності не тільки патрульної служби ОВС, а й усього МВС України. Ця проблема потребує негайного вирішення, а отже, під час створення нового Положення слід враховувати досвід організації діяльності патрульної служби поліції зарубіжних країн, що поліпшить ефективність та якість роботи патрульної служби ОВС України.

Вивченням цієї проблеми у своїх дослідженнях уже займалися фахівці з теорії управління та адміністративного права, адміністративної діяльності, цивільного і міжнародного права, інших галузей правових наук: В.Б. Авер'янов, О.П. Альохін, Г.В. Атаманчук, В.Г. Афанасьєв, Р.С. Белкін, С.Т. Гончарук, І.П. Голосніченко, Є.В. Додін, О.О. Доценко, В.О. Заросило, О.В. Кузьменко, В.К. Колпаков, М.В. Корнієнко, М.В. Лошицький, О.О. Теличкін, Н.Р. Нижник, А.І. Остапенко, В.К. Шкарупа, Л.С. Явич та інші.

У статті визначаються завдання, які стоять перед поліцією в країнах Європи та США, значення і місце у виконанні цих завдань патрульної служби поліції, а також повноваження патрульного, форми та методи роботи патрульної служби поліції зарубіжних країн, її технічне забезпечення. Крім того, висвітлюється діяльність підрозділу МВС України, що здійснює охорону громадського порядку та забезпечує громадську безпеку, визначаються правова основа його діяльності, структура, функції та методи, основні завдання, а також значення і місце у діяльності зазначеного підрозділу патрульної служби.

Серед інших завдань, що стоять перед поліцією в країнах Європи та США, одним з основних є охорона громадського порядку. Його виконання покладено на патрульну службу поліції. В більшості країн чисельність патрульних становить 60–75 % особового складу поліцейських органів, що вказує на зачужість і широке використання такої служби.

Функції патрульних різних країн різняться: вони вживають профілактичних заходів, запобігають учиненню правопорушень, регулюють та контролюють рух, беруть участь у розшуку злочинців, що втекли з-під варти або переховуються від судових та правоохоронних органів, збирають інформацію, необхідну для інших галузевих служб, надають допомогу громадянам у будь-яких екстремальних ситуаціях. Чимало зарубіжних дослідників вважають, що роль патрульного визначається його здатністю запобігати діям, що порушують закон або створюють загрозу громадському спокою чи втягають у безпосередній конфлікт декількох осіб, а не здатністю зобов'язувати до виконання закону [1, 25–26].

Працівники патрульно-постової служби наділені широкими повноваженнями. Вони мають право офіційно попереджати про недопущення подальшої протиправної поведінки, затримувати правопорушників, проводити обшуки, застосовувати заходи фізичного впливу, використовувати гумові кийки, наручники, вогнепальну зброю, гранати зі сльозоточивим газом тощо.

Типовим для поліцій зарубіжних країн є високе технічне забезпечення патрульної служби, без чого її ефективна робота взагалі неможлива. Заходи, що вживаються у цьому напрямі, дозволяють досягти високої мобільності нарядів. Наприклад, патруль м. Вашингтона зда-

тен прибути на місце пригоди в середньому за 2,5–3 хв після отримання повідомлення про злочин з диспетчерського пункту підрозділу.

Для системи організації патрулювання характерним є розподіл території, яка обслуговується, на невеликі ділянки, кожна з яких розглядається як окрема територіальна одиниця [2, 12–15]. Кордони ділянок патрулювання визначаються так, щоб кожна з них мала приблизно однакові умови та прямокутну конфігурацію. Надається перевага квадрату, що забезпечує коротшу середню відстань між окремими пунктами і надає більше можливостей для зміни маршруту, якщо в цьому виникає необхідність. Розподіл працівників за ділянками залежить від об'єму роботи, яку слід виконати. Відповідно, розмір патрульних ділянок у багатьох містах поступово збільшується в міру віддалення від центру та наближення до околиць, що обумовлено зменшенням чисельності населення на території та кількості вчинених там правопорушень.

Під час розроблення планів дислокації нарядів ураховують постійні і тимчасові фактори, що вирізняють обслуговувану територію: чисельність осілого та транзитного населення, його структуру, расовий і національний склад, вікові характеристики та концентрацію, кількість викликів поліції, засоби, місце та час раніше вчинених злочинів за місяцями, днями тижня та часом доби, місця, що потребують посиленого нагляду (банки, магазини, ресторани, нічні заклади, стадіони та спортивні арени, лісові масиви, пляжі, каменоломні, будівельні майданчики, кінцеві зупинки громадського транспорту тощо). Беруться до уваги й різні дані про відомих поліції осіб, які раніше скоювали злочини, або схильних до вчинення протиправних дій розшукуваних осіб, що переховуються від судових і правоохоронних органів, викрадене майно, зниклих безвісти тощо. Особливо враховується чисельність і професійна кваліфікація персоналу, призначеного нести патрульну службу, та виявлений шляхом опитування та аналізу практики ступінь довіри жителів до поліції, а також упевненість у її можливостях, що впливає на частоту та характер наданих населенням повідомлень. При цьому сили та засоби групуються так, щоб сконцентрувати їх у “місцях підвищеного ризику у найнебезпечніший час”, мати можливість маневрувати ними, максимально використовувати персонал залежно від обставин, на-

явності надзвичайної ситуації і одночасно створювати враження тотальної й постійної присутності поліції.

Наряди, як правило, не патрулюють дільницю двічі по одному і тому ж маршруту та графіку, щоб позбавити потенційного правопорушника можливості корегувати свої дії. Під час розподілу нарядів враховується кількість подій та час, що витрачається в середньому патрульним на виїзд за викликом, і дій за місцем події. Вважається, що можливо визначити вірогідну кількість подій, які можуть статися за визначений відрізок часу або зміну, і кількість поліцейських, необхідних для реагування на події та виклики, враховуючи те, що вона має бути мінімальною, але разом з тим і достатньою для забезпечення безперервного патрулювання в умовах максимальної кількості викликів [3, 51–56].

Більшість поліцейських органів у США та країнах Західної Європи функціонують за планом, що відомий як “план зміни трьох взводів”, відповідно до якого патрульна служба працює у три зміни по вісім годин кожна:

- перший взвод – з 8 до 16 год;
- другий взвод – з 16 до 24 год;
- третій взвод – з 24 до 8 год.

Точний час зміни іноді коливається, але загальна схема залишається незмінною. Об’єм та характер навантаження на наряди відрізняються в кожній зміні, але найбільше навантажений, як правило, період з 21.30 до 23.30 год.

Спеціалісти вважають, по-перше, якщо патрульний перевантажений, то його дії будуть неефективними, а сам він залишається невдоволеним, і, навпаки, якщо роботи в нього недостатньо, то він починає зневажати свої обов’язки. По-друге, якщо розподілення сил здійснюється нерівномірно, злочинні елементи відразу виявляють це і відповідно планують свою діяльність. І, врешті-решт, усі неправильно скоординовані плани викликають невдоволення в особового складу [4, 112].

Найчастішим недоліком у діяльності більшості поліцейських органів є використання сил та засобів патрульної служби не за прямим призначенням. Західні дослідники одностайно виступають проти такого використання працівників патрульної служби поліції [5, 78].

Процесам збору, обробки й аналізу інформації, необхідної для розподілення патрулів та прийняття відповідних управлінських рішень, приділяється підвищена увага. У багатьох країнах Європи та США максимально комп'ютеризовані такі процеси не тільки на рівні органів і підрозділів. Це є неодмінною умовою для ефективної діяльності служби, особливо у великих містах, оскільки дозволяє з достатньою точністю визначити обстановку на обслуговуваній території, зони інтенсивності правопорушень та отримати оптимальні програми використання сил і засобів [6, 68–70, 130].

Практикується кілька видів патрулювання, зокрема піше, кінне, з використанням автотранспортних засобів, літаків і катерів [7, 23–30].

Піше патрулювання, хоча і обмежує масштаби діяльності нарядів, але, як і багато десятиріч тому, вважається досить ефективним, оскільки дозволяє встановлювати тісні контакти з населенням і уважніше слідкувати за оперативно значущими об'єктами. Звичайно воно застосовується в районах із високим рівнем злочинності, в ділових і торгових центрах, на вулицях, забудованих багатоквартирними будинками.

Кінні патрулі часто виставляються у паркових зонах та сільській місцевості, або коли поліція має справу зі значними скупченнями людей (проведення демонстрацій, святкувань, масових спортивних заходів тощо).

Автопатрулі, забезпечені необхідною апаратурою та всілякими засобами для надання першої медичної допомоги населенню та затримання злочинців, застосовуються практично всіма підрозділами як у міській, так і в сільській місцевості.

Вертольоти використовуються в основному для контролю за дорожнім рухом, спостереження та пошуку у важко доступних гірських районах, лісових масивах, а також для проведення рятувальних операцій.

Для контролю морського узбережжя, внутрішніх водних артерій застосовуються різні типи катерів, за допомогою яких дуже часто затримують контрабандистів та вантажі, що ними перевозяться.

Незмінною умовою ефективності патрульних вважається здатність правильно оцінити ситуацію, заздалегідь спрогнозувати дії потенційних і реальних правопорушників та протиставити їм гнучкі контрзаходи.

Характерним для тактики несення служби нарядами в багатьох країнах, особливо в США, є так званий “агресивний стиль”. Йому притаманні такі дії, як перевірка документів та опитування підозрілих осіб, інспекція об’єктів, які можуть бути цікавими для злочинців, місць, де найвірогідніше вчинення правопорушень. Постійне інтенсивне спостереження за людьми, подіями, створення ефекту постійної присутності поліції можна розглядати як важливу передумову для зменшення правопорушень у громадських місцях – подібні дії породжують занепокоєння у кримінальних елементів, що послаблює напруження оперативної обстановки [1, 43–44].

У багатьох державах широко практикується “активний” метод патрулювання. Він полягає в тому, що в разі вчинення на території обслуговування будь-яких небезпечних злочинів поліцейські ведуть таємне та відкрите спостереження за особами, що раніше вчинювали аналогічні злочини, а також за місцями, де вони можуть з’явитися. На Заході часто діють також “спеціальні” патрулі. Складаються вони із груп поліцейських у цивільному та орієнтуються на виявлення підозрілих осіб, затримання, ідентифікації їх особи та виявлення намірів, збір у необхідних випадках доказів вчинення злочину, пошук свідків тощо. Ці групи використовуються у місцях, де складається найнапруженіша обстановка. За винятком випадків крайньої необхідності, вони уникають ведення пошуків підозрюваної особи в пішому порядку, особливо в житлових кварталах після настання темної пори доби. Це пояснюється можливим підключенням до пошуку самої потерпілої особи (позивача), його рідних або друзів, які можуть сприйняти поліцейських за підозрюваних [8].

Використання цивільних нарядів нерідко сприяє оперативному затриманню правопорушників, які, як свідчить практика, виявляють меншу обережність, якщо не підозрюють про присутність поблизу працівників правоохоронних органів. За даними ФБР США, МВС Франції, Італії, ФРН та деяких інших держав “спеціальними” патрулями щорічно затримується близько 25 % осіб, які вчинили правопорушення у громадських місцях [9]. Форми і методи роботи таких патрулів постійно вдосконалюються.

Загалом вдосконаленню діяльності патрульної служби приділяється значна увага. Вона все частіше стає об’єктом глибоких і все-

бічних досліджень, часто із залученням спеціалістів в області управління, права, соціології, економіки, психології та інших галузей знань не тільки в зарубіжних країнах, а й в Україні.

Отже, в кожній державі існує велика кількість варіантів підвищення ефективності діяльності патрульної служби. Очевидно, що українські спеціалісти мають бути поінформовані про найрезультативніші з них, утім слід також враховувати умови функціонування нарядів у розвинутих зарубіжних країнах та Україні (наприклад їх технічного оснащення).

Невід'ємною частиною системи органів міліції України є міліція громадської безпеки [10].

Правову основу її діяльності становлять нормативні акти, що регулюють правовідносини з громадської безпеки та спокою, дають підстави для застосування правових норм до визначеного в цих правових актах кола осіб. Такими правовими актами є закони України "Про міліцію", "Про дорожній рух", "Про адміністративний нагляд за особами, звільненими з місць позбавлення волі", постанови Верховної Ради України, (зокрема Постанова "Про стан виконання законів і постанов Верховної Ради України з питань правопорядку і заходи щодо посилення боротьби зі злочинністю", укази й розпорядження Президента України, зокрема Указ "Про невідкладні заходи щодо посилення боротьби зі злочинністю", а також постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України, зокрема Постанова "Про Концепцію розвитку системи Міністерства внутрішніх справ".

На основі цих правових актів МВС розробляє накази, інструкції, положення, статuti тощо. Представницькі органи місцевого самоврядування в межах їхніх повноважень також можуть приймати рішення, що є обов'язковими для органів міліції громадської безпеки.

Конкретне правове регулювання діяльності міліції громадської безпеки, визначення її безпосередніх завдань (функцій, структури, підпорядкування тощо) здійснюють переважно шляхом відомчої регламентації. Так, за роки незалежності України МВС було підготовлено такі документи, як Положення про службу дільничних інспекторів міліції в системі Міністерства внутрішніх справ України, Положення про Державну автомобільну інспекцію Міністерства внутрішніх справ України, Положення про Департамент громадської безпеки

ки МВС України, Статут патрульно-постової служби міліції, Положення про службу міліції з охорони й конвоювання затриманих і взятих під варту осіб та інші нормативні акти. Як відомо, за часів СРСР подібні нормативні акти були виключною прерогативою центральної адміністративно-командної системи.

Міліція громадської безпеки входить до складу органів внутрішніх справ України. Відповідно до чинної Конституції завдання та функції, що стоять перед нею, є надзвичайно важливими й вимагають від особового складу постійного контакту з населенням і керівництвом відповідного регіону, оскільки стосуються захисту конституційних прав і свобод людини та громадянина. Основні завдання міліції громадської безпеки:

- забезпечення особистої безпеки, прав, свобод і законних інтересів громадян;
- запобігання правопорушенням і їх припинення;
- охорона та забезпечення громадського порядку й громадської безпеки;
- виявлення та розкриття злочинів, у справах яких провадження попереднього слідства не обов'язкове;
- забезпечення безпеки дорожнього руху;
- захист власності від злочинних посягань;
- надання допомоги фізичним і юридичним особам у межах відповідних повноважень міліції [11].

Міліція громадської безпеки виконує адекватні цим завданням профілактичну, адміністративно-проваджувальну та кримінально-процесуальну функції. Профілактична функція полягає в запобіганні найпоширенішим загальнокримінальним злочинам і адміністративним правопорушенням (таким як хуліганство, крадіжка, злочини та правопорушення, що їх вчиняють на ґрунті повсякденних негараздів, тощо), а також у виявленні причин та умов вчинення злочинів і правопорушень, вжитті заходів щодо їх усунення.

Адміністративно-проваджувальна функція полягає в організації і практичному здійсненні охорони громадського порядку й громадської безпеки в межах повноважень, наданих цьому підрозділу міліції, та документуванні під час цього правопорушення.

Під кримінально-процесуальною функцією слід розуміти розгляд заяв та інформації про злочини, в справах яких провадження попереднього слідства не обов'язкове, та провадження дізнання по них.

Таким чином, міліція громадської безпеки – це структурний підрозділ міліції у системі органів внутрішніх справ України, діяльність якого спрямована на забезпечення особистої безпеки громадян, охорону громадського порядку та громадської безпеки, запобігання й припинення злочинів і адміністративних правопорушень, розкриття злочинів, у справах яких провадження попереднього слідства не обов'язкове, а також надання в межах компетенції міліції допомоги громадянам, посадовим особам, підприємствам, установам, організаціям і громадським об'єднанням.

Організаційна будова міліції громадської безпеки залежить і від функціонального призначення та наявних рівнів управління, які відповідають адміністративно-територіальному устрою держави.

Внутрішня структура міліції громадської безпеки ґрунтується на лінійному принципі її організації та діяльності (лінійна спеціалізація й відповідне підпорядкування), згідно з яким утворюють і функціонують структурні підрозділи цієї служби за окремими напрямками їх діяльності. Відповідно до Типової структури органів внутрішніх справ України до складу міліції громадської безпеки, крім інших служб, входить патрульна служба міліції.

Президентом України Віктором Ющенком у липні 2005 року прийнято імперативне рішення щодо створення Патрульної служби МВС України. На виконання Указу Президента України від 19.07.2005 № 1109/2005 “Про ліквідацію Державтоінспекції МВС України” МВС України [12] вжиті заходи щодо створення Патрульної служби МВС України на базі наявних підрозділів патрульно-постової служби міліції та дорожньо-патрульної служби ДАІ.

Метою зазначеного реформування є вдосконалення організації охорони громадського порядку в населених пунктах держави, підвищення рівня та якості правової допомоги громадянам, покращання роботи підрозділів міліції громадської безпеки та зміцнення їх професійного ядра, однак, з урахуванням дислокації в населених пунктах держави, передбачено здійснювати градацію їх основних функцій.

Міністерством розроблено, схвалено у Кабінеті Міністрів України та внесено на розгляд Верховної Ради України відповідний законопроект, що передбачає внесення змін до низки законодавчих актів України у зв'язку зі створенням цієї служби. Відповідно до наказу МВС від 28.02.2006 № 214 “Про створення Патрульної служби Міністерства внутрішніх справ та реорганізацію дорожньо-патрульної служби ДАІ” [13] затверджено структуру та Тимчасове положення про підрозділи патрульної служби, яким визначено основні організаційно-правові засади діяльності стрійових підрозділів патрульної служби органів внутрішніх справ, порядок їх формування та підпорядкованість, основні функції, завдання та основи взаємодії з іншими підрозділами органів внутрішніх справ, центральними органами виконавчої влади і громадськими організаціями з питань охорони правопорядку та безпеки дорожнього руху.

Основними завданнями підрозділів патрульної служби є забезпечення особистої безпеки громадян, захист їх прав, свобод і законних інтересів, запобігання правопорушенням та їх припинення, охорона і забезпечення громадського порядку, виявлення та розкриття злочинів, розшук осіб, які їх вчинили; участь у наданні правової допомоги громадянам, сприяння, у межах компетенції, державним органам, підприємствам, установам і організаціям у виконанні покладених на них законом обов'язків.

Функції підрозділів патрульної служби в обласних центрах, містах Києві, Севастополі, Сімферополі та містах з кількістю жителів понад 100 тис. осіб:

- забезпечення належного громадського порядку та громадської безпеки на вулицях та в інших громадських місцях, вжиття своєчасних заходів щодо виявлення, запобігання і припинення злочинів, правопорушень на території обслуговування;
- ужиття заходів щодо затримання осіб, які вчинили злочини в місцях несення служби;
- виявлення на маршрутах патрулювання та на об'єктах, розміщених поблизу від них, розшукуваних злочинців, осіб, що переховуються від органів дізнання, досудового слідства та суду, безвісти зниклих та інших осіб у випадках, передбачених законодавством України;

- виявлення причин та умов, що сприяють учиненню правопорушень на території обслуговування, ужиття в межах своєї компетенції заходів щодо їх усунення;
- здійснення невідкладних дій на місці скоєння правопорушення щодо охорони місця події, надання допомоги потерпілим, виявлення очевидців, переслідування та затримання підозрюваних;
- здійснення, у межах покладених повноважень, адміністративно-правозастосувальної діяльності, складання протоколів про скоєні адміністративні правопорушення, застосування інших передбачених законом заходів забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення;
- здійснення нагляду за дотриманням громадянами постанов і рішень органів державної влади з питань охорони громадського порядку.

Функції підрозділів патрульної служби в інших містах, селищах міського типу та сільській місцевості – це функції, викладені вище, а також виявлення та припинення порушень правил дорожнього руху на територіях обслуговування, здійснення зупинки транспортних засобів, перевірки документів, оформлення відповідних адміністративних матеріалів, виявлення транспортних засобів, які перебувають у розшуку, оформлення дорожньо-транспортних пригод без потерпілих на території обслуговування та проведення дізнання за цими матеріалами [14].

Отже, розглянувши деякі питання щодо організації службової діяльності патрульної служби поліції зарубіжних країн порівняно з роботою міліції України, ми визначили коло завдань, які стоять перед поліцією в зарубіжних країнах Європи та США; роль і місце у виконанні покладених на поліцію завдань патрульної служби; повноваження патрульного, форми та методи роботи патрульної служби поліції зарубіжних країн, її технічне забезпечення. Крім того, розглянули роботу Департаменту міліції громадської безпеки МВС України, його правову основу діяльності, структуру, функції та методи, основні завдання, а також роль і місце у діяльності зазначеного підрозділу патрульної служби. Підсумовуючи, ми можемо зазначити, що діяльність патрульної служби поліції країн Західної Європи та США базується на різних за своїм змістом нормативних актах, од-

нак виконують однакові завдання та досягають однієї мети, а саме – забезпечення громадської безпеки й охорони громадського порядку. Вона забезпечується різними формами та методами, зокрема використовуються метод “активного патрулювання”, “агресивний стиль” роботи патрулів. Практикується декілька видів патрулювання: піше, кінне, з використанням автотранспортних засобів, літаків і катерів. Також використовуються цивільні наряди (поліцейські в цивільному одязі). Необхідною умовою належного функціонування патрульної служби поліції є її достатнє технічне забезпечення. Однак у роботі патрульної служби поліції зарубіжних країн досить часто трапляється такий недолік, як використання сил та засобів патрульної служби не за прямим призначенням. Та, незважаючи на це, досвід організації службової діяльності поліції зарубіжних країн є цікавим та, що дуже важливо, результативним, а тому і досить корисним для використання патрульною службою МВС України на всіх рівнях.

Тому, на нашу думку, є досить вагомими підстави для проведення наукових досліджень у цьому перспективному напрямі та використання отриманих результатів у нормотворчій діяльності (прийняття нового Положення про підрозділи патрульної служби), практичній діяльності патрульної служби Департаменту громадської безпеки МВС України та в науково-дослідній і навчальній діяльності Академії управління МВС.

Список використаних джерел

1. Губанов А.В. Полиция зарубежных государств: основные черты организации и деятельности [Текст] / Андрей Валентинович Губанов. – М., 1991. – 64 с.
2. Крылов Б.С. Полиция Великобритании: основные черты организации и деятельности [Текст] / Б.С. Крылов. – М.: Высшая школа МВД СССР, 1974. – 48 с.
3. Крылов Б.С. Полиция США: основные черты организации и деятельности [Текст]: учеб. пособ. / Б.С. Крылов. – М.: НИиРИО, 1972. – 77 с.
4. Шалягин Д. Коммунальная служба местной полиции США [Текст] / Д. Шалягин // Право и жизнь. – 1990. – 165 с.

5. Белоусов Н.М., Крылов Б.С. Организация деятельности органов внутренних дел зарубежных стран [Текст]: учеб. для слушателей Академии МВД СССР / Н.М. Белоусов, Б.С. Крылов. – М.: Академия МВД СССР, 1980. – 159 с.

6. Василенко И.А. Административно-государственное управление в странах Запада [Текст]: США, Великобритания, Франция, Германия / И.А. Василенко. – М.: Логос, 1998. – 168 с.

7. Крылов Б.С. Патрульно-постовая служба в полициях буржуазных стран [Текст]: учеб. пособ. / Б.С. Крылов. – М.: Академия МВД СССР, 1984. – 79 с.

8. Newborn T., Brown D., Cresp D., Gewhurst P., Policing the Streets, Research Bulletin, Home Office Research and Statistic Department № 29, London, 1980, 42 p.

9. Police Chief 1998, May, p. 28–37 p.

10. Про міліцію [Текст]: Закон України від 20.12.1990 // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 4. – Ст. 20 (з наступними змінами та доповненнями).

11. Про затвердження Положення про Департамент громадської безпеки Міністерства внутрішніх справ України [Текст]: наказ МВС України від 10.10.2005 № 868.

12. Про ліквідацію Державної автомобільної інспекції Міністерства внутрішніх справ України: Указ Президента України від 19.07.2005 № 1109/2005 // Офіційний сайт Верховної Ради України. – [Електронний ресурс]: <<http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1109%2F2005>>

13. Про створення патрульної служби МВС України та реорганізацію дорожньо-патрульної служби ДАІ [Текст]: наказ МВС України від 28.02.2006 № 214.

14. Патрульна служба міліції // Веб-сайт Департаменту громадської безпеки МВС України. – [Електронний ресурс]: <<http://www.dasm.kiev.ua/index.phtml?menu=6>>

Стаття надійшла 24.03.2009.